

'Fossile Sounds, Memory Mining'

In juli 2004 namen geluidskunstenaar Arno Peeters en beeldend kunstenaar Iris Hondersdoos deel aan een internationale workshop in het stadje Mayrau in Tsjechië. Thema was de in 1997 gesloten kolenmijn en de workshop vond dan ook plaats in het industrieelcomplex van de mijn, dat nu dient als openluchtmuseum. Bijzonder detail is dat op de laatste werkdag alles achtergelaten is zoals het was: van vieze kleren en softporno-posters tot aan de zeep in de bakjes van de douches. Het is een ambivalente plek: monumentaal, troosteloos, prachtig en grauw.

Maar dan de sociale gevolgen van zo'n sluiting: in communistische tijden waren mijnwerkers de trots van de arbeidersklasse en verdienden ze meer dan bijvoorbeeld ambtenaren. De sluiting heeft hen van die sokkel gezaagd; gebroken trots, enorme werkloosheid, gezondheidsproblemen en een industrieel monument waar alle activiteit verdwenen is.

De uitkomst van de workshop, waar verschillende internationale kunstenaars aan deelnamen laat zich bekijken op de [site van het mijnmuseum](#). Daar is ook de installatie te vinden van Iris Hondersdoos, die van geluid voorzien is door Arno Peeters. Meer details daarover vind je [hier](#).

Daarnaast waren het terrein en de 'oral histories' een dermate fascinerend geheel, dat Peeters besloot om naast de installatie een compositie te maken die natuurlijk veel verbanden heeft met het geluid dat al in de installatie verwerkt is, maar verder op zichzelf staat.

Het 17 minuten durende stuk is een 'soundscape': we maken een auditieve reis met en tussen de oren van een virtuele mijnwerker op een alledaagse 'shift' die ons meevoert van de poort, via de machinekamers naar de kleedruimtes. Hij levert zijn 'muntje' in met daarop een persoonlijk identificatienummer, zodat de 'dispatchers' kunnen zien wie er ondergronds aan het werk zijn: van vitaal belang bij de regelmatig voorkomende ongelukken in de benauwde en gevaarlijke schachten. Lamp en zuurstofmasker pakken (en controleren).

Dan met de lift naar beneden... altijd weer even dat ongemakkelijke gevoel... risico's... verlangen naar het einde van je shift... met geld op zak een lekker pilsje in de pub.

Het hek gaat open, de donkere benauwdheid in: temperatuur ca. 40°. Af en toe even een momentje rust als er elders een doorgang geforceerd wordt met explosieven. Het verlangen naar dat pilsje heeft inmiddels plaatsgemaakt voor de noodzaak van lucht... licht... adem...

De compositie is opgebouwd uit opnames die terplekke gemaakt zijn: van machines, voetstappen, oude videotapes van toen de mijn nog in werking was en geluidsreconstructies op grond van beschrijvingen door de ex-mijnwerkers zelf. Met beperkte apparatuur en een Protools-setup is er een 5.1 surroundmix tot stand gekomen.

De première van het aldaar gecomponeerde werk vond plaats op zaterdag 24 juli 2004 temidden van vele ex-mijnwerkers. Zij hoorden klanken terug uit ver vervlogen dagen en beleefden een kleuring door een buitenstaander van een verschoten verleden.

'Fossil Sounds, Memory Mining' is inmiddels uitgezonden bij de NPS in de [4fm Special](#) op 18 november 2004 en later, op 30 april 2005 bij de Tsjechische Nationale omroep bij het Radio 3 programma [radioCustica](#).